LUND UNIVERSITY

Remissyttrande: Vissa frågor om barnpornografibrottet och om avskaffad preskription för allvarliga brott mot barn (Ds 2018:23)

Wong, Christoffer

2018

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

Link to publication

Citation for published version (APA):
Wong, C. (2018). Remissyttrande: Vissa frågor om barnpornografibrottet och om avskaffad preskription för allvarliga brott mot barn (Ds 2018:23).

Total number of authors:
1

Creative Commons License:
Ospecificerad

General rights
Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.
• Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
• You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
• You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: https://creativecommons.org/licenses/

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUNDS UNIVERSITET
JURIDISKA FAKULTETEN

YTTRANDE

2018-10-01 Dnr V 2018/1427

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten

Juridiska fakultetsstyrelsen
Universitetslektor Christoffer Wong

Remiss: Vissa frågor om barnpornografibrottet och om avskaffad preskription för allvarliga brott mot barn (Ds 2018:23)

Ju2018/03507/L5

Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, som anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande, som utarbetats av universitetslektor Christoffer Wong.

Brottsbeteckning

Fakultetsstyrelsen är helt enig med utredningens resonemang och ställningstagande att brottsbeteckningen bör fortsättningsvis vara ”barnpornografibrott”. Fakultetsstyrelsen instämmer även med utredningens motiveringar varför den beteckning – ”dokumenterade sexuella övergrepp mot barn” – som förespråkas av vissa aktörer, är ett sämre alternativ till den inarbetade beteckningen ”barnpornografibrott”.

Enligt gällande rätt döms den som är skyldig till barnpornografibrott till böter eller fängelse i högst sex månader om brottet är ringa. Utredningen föreslår att en ny beteckning – ”ringa barnpornografibrott” – införs, med bibehållen straffskala. Som skäl för en egen brottsrubricering har utredningen anfört att den skulle tydliggöra vad den tilltalade döms för och kommunikation kring brotten skulle underlättas. När en egen rubricering för ringa brott förekommer, brukar det finnas en uttrycklig angivelse av vilka faktorer som ska beaktas vid bedömandet huruvida ett brott är att anse som ringa. I andra fall föreskrivs endast en lägre straffskala, utan en egen rubricering, om brottet anses vara ringa eller mindre allvarlig. Fakulteten anser inte att det finns skäl för att frångå denna praxis. Fakultetsstyrelsen menar alltså att den aktuella lydelsen bör gälla fortsättningsvis, alternativt, att man bör precisera vilka omständigheter som ska beaktas vid gradindelning, om utredningen anses att en egen rubricering för ringa barnpornografi är nödvändig.

Barnpornografibrottets placering i brottsbalken

Utredningen har fått i uppdrag att överväga om bestämmelsen om barnpornografibrott bör flyttas från 16 kap. (brott mot allmän ordning) till 6 kap. (sexualbrott). Utredningen har kommit till att straffbestämmelsen bör alltjämt finnas i 16 kap. främst med hänsyn till skyddsintressen och av systematiska skäl, men har beaktat även resonemang kring andra faktorer, exempelvis den praktiska brottsutredningen och frågan om målsäganden.

Postadress *Box 2017, 221 00 Lund* Besöksadress *Lilla Gråbrödersgatan 4* Telefon *046-222 10 38*, *046-222 00 00* Fax *046-222 11 61*
E-post *christoffer.wong@jur.lu.se* Webbadress *http://www.jur.lu.se*

Enligt Fakultetsstyrelsens mening har straffbestämmelsen om barnpornografi ett skyddsintresse som går utöver det fysiska skyddet mot enskilda barn. I det fall när ett verkligt sexuellt övergrepp har förövats mot barn bör bestämmelserna i 6 kap. vara tillämpliga vid sidan om bestämmelsen om barnpornografibrott i 16 kap. Det kan tilläggas att läran om medverkan innebär att även andra medverkande än den som förövat sexuellt övergrepp mot barn kan lagföras för brott enligt 6 kap. brottsbalken. En dom för brott enligt 6 kap. bör inte konsumera vissa former av barnpornografibrott (t.ex. en gärningsperson kan dömas såväl för ett sexuellt övergrepp mot barn som för spridning av en inspelning av övergreppet). 6 kap. är emellertid konstruerat så, att straffansvar enligt flera bestämmelser förutsätter att det är fråga om ”annat fall än som avses förut i detta kapitel”. Detta utgör ett annat skäl för att behålla bestämmelsen om barnpornografibrott i 16 kap. brottsbalken.

Fakultetsstyrelsen delar utredningens slutsatser beträffande placeringen av barnpornografibrottet inom brottsbalken.

Preskription

Utredningens föreslår att följande brott mot barn inte ska preskriberas: våldtäkt mot barn och grov våldtäkt mot barn (här främst barn under 15 år), våldtäkt av normal grad och grov våldtäkt som förövats mot barn (alltså 15–18 år) samt brott som förövats mot barn (under 18 år) enligt lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor som inte är mindre grovt. Borttagandet av preskription har motiverats av särskilda skyddsbehov på grund av särdragen hos såväl sexualbrott som brott som riktas mot barn. På detta sätt jämställer man brotten som uppräknas ovan med de allvarligaste brott, som enligt dagens lagstiftning inte preskriberas, nämligen mord, dråp samt vissa allvarliga brott som Sverige folkrättsligt är förpliktad att kriminalisera (folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse och vissa terroristbrott). Utredningen har också valt att ta bort preskription helt och hållet istället för att förlänga preskriptionstiden.

Enligt dagens lagstiftning är de brott som undantas från preskription sådana som kan ge livstidsfängelse (medan för dråp är högsta straff fängelse i 10 år). Många av de nya brott som föreslås undantas från preskription har ett betydligare lägre maximistraff. Enligt Fakultetsstyrelsens mening bör huvudprincipen, att preskriptionsfrågan kopplas till straffskala, tillämpas även i detta fall. Detta innebär att grov våldtäkt och grov våldtäkt mot barn, bägge med fängelse i högst 10 år, kan jämställas med dråp, och därmed får undantas från preskription. För övriga brott bör de generella reglerna om preskription gälla. Om behov anses finnas att en längre preskriptionstid bör gälla får man överväga om straffnivån bör höjas; men utredningen har inte visat att ett sådant behov föreligger. Att preskriptionstiden för brott riktats mot barn löper först från den dag då barnet fyller 18 år ger redan idag ett förhöjt skydd för barn.

Utredningen har redovisat olika skäl för och emot ändringar i preskriptionsfrågan som Fakultetsstyrelsen har tagit intryck av. En aspekt som inte har uppmärksammats är att ansvarsfrågan vid en eventuell rättegång ska bedömas utifrån den lagstiftning som gällde vid gärningstillfället. På det aktuella området, d.v.s. sexualbrotten, har lagen ändrats på flera tillfällen i skärpande riktning medan bestämmelsen om mord o.s.v. har varit mer beständig till sitt innehåll. Poängen med att väcka åtal långt efter gärningstillfället för att markera brottets allvar kommer att gå förlorad om den tilltalade ändå frias till följd av tillämpningen av äldre lagbestämmelser.

I de fall där ett brott mot barn kan preskriberas föreslår utredningen att, istället för den dag brottet begicks, preskriptionstiden ska räknas från den dag då barnet fyller 18 år. Fakultetsstyrelsen har inte erinran om utredningens förslag på denna punkt.

Fakultetsstyrelsen har ingen erinran mot utredningens resonemang och slutsatser beträffande försöksbrotten.

Enligt delegation

Christoffer Wong